

mallorca socialista

Edita: PARTIT SOCIALISTA DE MALLORCA (P.S.I.)

Nº 4 - MAIG 1978 - Dip. Legal PM 511-77 - Redacció i Administració: C/ Conquistador, 4 - Ciutat - Preu: 25 pts.

Per la unitat de la classe treballadora

La setmana en què surt a la llum el present número de MALLORCA SOCIALISTA ha conegut arreu del món la celebració del Dia Internacional del Treball.

El primer de Maig del 1886, la lluita de l'anarquisme nord-americà contra l'opressió social generada del progrés abassegador de la "lliure iniciativa" i de la "lliure empresa", la lluita contra les embrutidores jornades de treball de 10, 12 o més hores, va acabar -com tant d'altres vegades- amb la mort -a mans de la policia- d'un grapat de treballadors.

El que llavors es demanava era la jornada de vuit hores.

Però això no té massa importància. Es podria haver demanat, com aquí -fa poc temps- la llibertat sindical, l'amnistia, la democràcia..., amb resultats idèntics.

No hi ha res de particular, per tant, en allò que va ocórrer aquell primer de maig a Milwaukee.

No obstant això, el 1869, els partits socialistes declaraven el primer de Maig com a festa internacional del treball, com a símbol de la lluita de la classe treballadora i de l'universalisme dels seus interessos.

La festa del primer de Maig és, per tant, i sobretot, la festa de la UNITAT de la classe treballadora, la festa de l'INTERNACIONALISME proletari.

-UNITAT de la classe treballadora inserta dins el mateix marc nacional per damunt la divisió molta de pics artificiosa - a què dona lloc la manca d'unitat sindical.

Unitat de la classe treballadora per damunt les breques o les "cooperacions" -conjuntural- dels seus dirigents -tant sindicals com polítics.

-INTERNACIONALISME proletari que vol dir exactament el contrari de com ho interpreten els qui pensen que això significa menyspreu o indiferència envers les reivindicacions nacionals.

Internacionalisme proletari que vol dir ajut mutu entre tots els qui, arreu del món, comprenen el veritable sentit de la lluita contra el capitalisme, de la lluita per la democràcia i de la lluita per la llibertat dels homes i dels pobles.

Per la unitat de la classe treballadora!

Per l'Internacionalisme proletari!

Viva el primer de Maig!

PRIMER DE MAIG

Dilluns 1er de Maig uns milers de persones de Mallorca es manifestaren pels carrers de Ciutat celebrant la Festa Internacional dels treballadors, acabant amb una concentració a la Plaça Major, on l'advocat laboralista Ferran Gomila pronuncià un parlament en castellà, explicant la significació d'aquesta diada.

El Partit Socialista de Mallorca (PSI) va prendre part activa en aquesta concentració, si bé lamenta que el parlament dirigit a la classe treballadora just anés dirigit en llengua cas-

tellana, llengua d'altra banda que no menysprea, si bé consideram que el procés d'alliberament nacional i de reconeixement de la nostra identitat va fermament lligat al procés d'alliberament de la classe treballadora. Per això entenem que els Partits i Centrals Sindicals, a excepció de MCI, OEC i nosaltres PSM (PSI), atemptaren contra el procés revolucionari de la classe obrera a favor de la conquesta per un Estatut d'Autonomia i uns organismes d'autogovern adients a la nostra realitat.

COMENTARI D'URGÈNCIA

El català, la nostra llengua

Sembla que de bell nou els fantasmes lingüístics tornen a envoltar el cel de la nostra dissortada illa, amb conseqüències no menys greus per a la resta d'illes, amb la provocadora actitud del Diputat Raimundo Clar, malversant el document Pre-Autonòmic amb l'eliminació de la nomenclatura científica que pertoca a la llengua de Mallorca i de tots els Països Catalans, posant al seu lloc el terme NUESTRA LENGUA que just pot satisfer un pensament reaccionari i que ens recorda massa aquells, encara no

llunyans, 40 anys de Dictadura.

El Partit Socialista de Mallorca (PSI) és prou conscient de que la llengua a Mallorca encara avui és un problema, però no podem oblidar que no s'ho han creat els mallorquins (rrf els eivissencs, ni els menorquins, ni els catalans, naturalment), sinó que aquesta problemàtica forma part de l'explotació que han sofert totes les nacionalitats de l'Estat Espanyol durant la Dictadura.

Sembla que els hereus més directes del franquisme encara no han pogut superar el fet autonò-

mic, malgrat certes promeses electoralistes, i a hores d'ara són encara incapaces d'aportar solucions vàlides dins el context de aquest singular estat de pre-autonomia (LA MEJOR DE ESPAÑA, segons el Senador Jerónimo Albertí, president de l'Assemblea de Parlamentaris), segurament per por a perdre aquell vot hereu del franquisme o, simplement, perquè el partit del Govern, l'U.C.D., és el portaveu del Capitalisme i de l'explotació de les nacionalitats oprimides.

Avui la malversació ha afectat la cultura... i demà?

OTAN, NO GRÀCIES

(Pàg. 8)

**NACIONS D'EUROPA
QUE LLUITEN
PER L'ALLIBERAMENT**
*Còrsega: una illa germana
de Mallorca*
(Pàgs. 4-5)

ENQUESTA SOBRE L'AUTONOMIA

- ① Com valorau el procés de negociació de la preautonomia?
- ② Quina opinió teniu de l'enfocament que la Constitució dóna a la qüestió autonòmica?
- ③ Quines possibilitats i alternatives creis que hi ha per aconseguir un autèntic autogovern a les Illes.

—Com valorau el procés de negociació de la preautonomia?

—De fet, no el considero valorable. Un simple tràmit no ho és mai, de valorable; i a això s'haurà reduït tot. Per negociar una cosa, la que sigui, cal tenir una certa dosi de fe —i fins i tot d'esperança— en allò que es negocia. Entre els nostres parlamentaris n'hi ha alguns —algun, si tant vols— que han evidenciat aquesta fe, aquesta esperança; però la majoria no la tenen. Tant els és. Són autonomistes perquè ara toquen a ésser autonomistes. Com el franquisme es va proclamar democràtic quan tocaren a ésser democràtics. Ja veus com fins i tot a darrera hora han fet trucs i baldufes per matissar a la seva manera l'exposició de motius d'un text ja de per si prou innocu. Són, al

capdavant, els hereus de tota una estratègia: anomenar "democràcia orgànica" la manca absoluta de democràcia, dir "síndicat vertical" per significar el rebuig de tot autèntic plantejament sindical, considerar "autonomia" allò que en el fons barra el pas a una veritable estructura autonòmica.....

Supòs que no cal aclarir que em referesc als parlamentaris d'U.C.D.

—Quina opinió teniu de l'enfocament que la Constitució dóna a la qüestió autonòmica?

—L'esborrany donat a conèixer no permet que ens facem grans il·lusions. Hom parteix del més pur concepte d'Estat—Nació, aqueixa "Nación Española" anterior, segons sembla, a Jesucrist, a Adam i Eva, al temps cronome-

trable... Per tant, res d'autodeterminació, sinó una ben clara i llampant predeterminació. Per aquest camí arribarem al monumental disbarat científic de definir Espanya com una "nació composta de nacionalitats" (1), en comptes de reconèixer d'una vegada que és un Estat plurinacional, cosa que, fet i fet, no significa cap deshonor ni cap catàstrofe, ni posa en qüestió l'existència mateixa de l'Estat. Ben al contrari, el faria més racional, més coherent.

En línies generals, les autonomies seran contemplades amb recel, amb desconfiança, com a mal menor. A les precaucions, ja molt considerables, de la Constitució de 1931, se n'hi afegiran de noves. Vegeu, per exemple, la minuciosa i llarguíssima llista de competències reservades al poder central, o el possible dret de veto en

relació a les disposicions emanades dels governs autònoms, que si l'utilitzen amb un mínim de mala voluntat, pot reduir l'autonomia a no-res.

D'altra banda, no hi ha dubte que es mantindrà el famós precepte de l'article 13 de la Constitució republicana que prohibia la federació de països autònoms. Només s'admet, segons l'esborrany, una certa forma de "cooperació", sempre que sigui autoritzada mitjançant una llei orgànica votada en Corts. Serà això un resquill aprofitable? Ja ho veurem. En tot cas, convindrà prendre-ho en consideració.

—Quines possibilitats i alternatives creis que hi ha per aconseguir un autèntic autogovern a les Illes?

—El marc jurídic no oferirà, evidentment, possi-

ibilitats gaire amples; però com que serà, de moment, el terreny on ens haurem de moure, caldrà aprofitar-lo fins al màxim. Res de desesperacions ni de numantinismes. El que importa és posar-se a la feina immediatament. En definitiva, que siguem o no autònoms, més que de l'amplitud o l'estretor de les normes constitucionals, dependrà de la nostra voluntat d'ésser un país. Això és el que em preocupa.

En aquest punt hauríem de prendre exemple de Catalunya. Quan les Corts de la República detallaren fins a l'inducible aquell Estatut de Núria que havia plebiscitat el poble català, deixant-lo reduït al migrat i esquivadíssim Estatut del 1932, Catalunya ni es va desesperar ni va calar foc a Numància. Ben al contrari, va acollir amb alegria l'Estatut i es va posar a treballar tot seguit. Els resultats són a

la vista i encara avui Catalunya els pot reivindicar amb orgull.

Si el marc és estret, posem-lo en tensió, fem-lo cruïxir de per tots costats, no deixem ni un sol buit per omplir. Que arribi un moment que ens estigui tan just, que no hi hagi més remei que construir-ne un altre de més ample. Sabem que hem de tomar un roure i que no disposam de cap altra eina més que d'una pedra; però la millor cosa que podem fer no és cobrir-nos el cap de cendra, sinó posar-nos ja des d'ara a pegar cops. A la prehistòria començarem així.

EDITORIAL
BERENGUER D'ANOYA,
S.A.

Apartat de Correus 123-Inca

Jaume Armengol i Coll

"El caminant perdut"

Premi "Les Illes" de Cantonigròs

COL·LECCIÓ: LA BALDUFA

LOCALS
DEL
PARTIT SOCIALISTA
DE MALLORCA
PSI

A CIUTAT DE MALLORCA

* AGRUPACIÓ TERRITORIAL CENTRE
carrer Conquistador, 4-1er.
telf. 22 39 32

* AGRUPACIÓ TERRITORIAL ARAGÓ
carrer Semolera, 4

A MONTUÍRI

* AGRUPACIÓ DE MONTUÍRI
carrer Weyler, 7

Maig Francès, deu anys després

... I ENCARA ÉS VIGENT

El maig francès ocupa un lloc important dins la història de la lluita dels homes en la seva evolució cap a la llibertat. Un lloc propi dintre un moment d'aquesta evolució i distint, per si mateix, d'altres esdeveniments d'aquesta mateixa llarga història de la permanent transformació social.

Per analitzar-lo i treure'n unes conclusions, cerquem les coordenades dins aquest moment en el que se situen. Tres plans històrics abstractes —pens— se superposen: La democràcia formal burgesa

La dictadura del proletariat

La democràcia directa. Entre aquests tres plans es troba el conjunt complex dels elements i factors presents en el maig francès i, possiblement, latents en el moment que, en general, ens ha tocat de viure.

La novetat, en relació amb el període immediatament precedent —en el qual l'esdeveniment revelador

fou la revolució russa—, és precisament el tercer d'aquests plans, la democràcia directa.

En el maig francès, la democràcia directa es manifesta en el que s'ha anomenat l'"espontaneïtat" com a oposada a "organització". Resulta evident que aquesta contradicció entre l'"espontaneïtat" i l'"organització", o si es prefereix l'anàlisi que duu a qualificar d'"espontània" i contrària a l'"organització" la presència de la "democràcia directa", es deu directament al fet que la societat on es presenta com a element nou, està organitzada, estructurada, dins els altres dos plans, bé com a democràcia formal, bé com a dictadura del proletariat.

El procés profund de desmassificació que es manifesta en la superfície com una generalitzada necessitat d'initiativaon grups socials importants (per això no és casual que es manifesti en primer lloc en el món estudiantil i entre els joves treballa-

dors), no sols no troba el jaç organitzat, sinó que ensopega i aquesta situació el fa apareixer com a "espontani", com a enemic de l'"organització" en abstracte i, en definitiva, perdre's en els intents de trobar les formes organitzatives escaients per a realitzar-se (els comitès de fàbrica, les assemblees i les coordinadores que proliferen en el maig francès són l'expressió d'aquesta necessitat organitzativa de la democràcia directa).

El maig francès, en la seva significació més profunda, és l'explosió sociològicament important del procés intern de desmassificació. És a dir d'una presa de consciència (com a oposat a alienació ideològica) d'una base damunt un doble vessant: damunt l'opressió alienant d'un capitalisme avançat de consum de masses, damunt l'alienació de la base a "l'avantguarda dirigent" a la qual ha cedit —alienat— la seva capacitat de pen-

sar, d'analitzar i de decidir per alliberar-se de la primera alienació.

El maig francès, en la seva significació històrica, és una successió de fets que duen a aquesta explosió en la superfície de la desmassificació, a la frustració de la derrota, no enfront del poder gaullista, sinó enfront dels altres dos plans: la democràcia formal (eleccions legislatives, tàctica i estratègia del PCF, de la CGT i del conjunt de partits que segueixen o decideixen de seguir aquesta via); la dictadura del proletariat (conjunt de grups esquerrans que assatgen de capitalitzar el Moviment sota la consigna que el problema consisteix a organitzar "l'avantguarda", segons el model de Lenin, puix que el PC francès ha deixat aquest buit d'organització de la revolució).

El problema, avui i ací encara està dempeus.

Pau Ferrerjans

crònica política

Per Llorenç Capella

I colorin, colorado, el procés pre-autonòmic entre badall i badall ha quedat ben enllestit. Si les rondalles serveixen per dormir els infants, no hi ha cap dubte que un procés pre-autonòmic com el que ens ha tocat patir als il·lencs, serveix per dormir a grans i petits. Així, quan Jerónimo Alberty, prohom d'UCD, declarà que la nostra pre-autonomia seria la millor de totes les de l'Estat Espanyol, no pogueren replicar les campanes de goig, perquè tots, absolutament tots, estàvem dormits. O millor dit: érem retuts pel fàstic i la desesperança a parts iguals, si descomptem el comunista Josep Valero que sorprendentment comparteix l'optimisme d'Alberty. De tota manera, i malgrat aquesta ovació que li ha venut de l'esquerra, supos que Jerónimo Alberty s'ha adonat del poc resolt que han despatxat els seus entusiasmes i procurat decantar tot allò que sigui llenguatge fàcil del seu vocabulari. Mirau: Sevilla té una plaça de toros anomenada "La Maestranza" i segons els aficionats a les curses l'omple un públic molt entès. Doncs bé, Manolete deia que allò que més l'impressionava eren els silencis de "La Maestranza" després d'una actuació desafortunada. A vegades són més eloqüents els silencis que les potadetes i els xiulets i no oblidem que les paraules d'Alberty — tindrem la millor pre-autonomia de tot l'Estat — han trobat un silenci força espès com a tota resposta. Un silenci fet de incredulitat, de fàstic i de rebuig contra l'actuació del partit màxim representant de la dreta mallorquina que, a tres anys de la mort del Dictador, no encerta en l'elaboració d'un programa polític nacionalista, capaç de donar una sortida a la crisi cultural i econòmica que patim. De fet la dreta mallorquina és gegant amb peus de fang, car fretura d'allò que és imprescindible en tot grup social que ostenta el poder dins un context democràtic: creativitat. Les classes mitjanes mallorquines són un fruit del franquisme i la dictadura anorrevia qualsevol independència de criteri i de decisió dels seus membres respecte al poder central. El turisme propicià un boom econòmic, capaç de donar un tomb a l'estructura social de l'illa i de llavors ençà la burgesia mallorquina ha estat teledirigida. Ara aquesta classe mitjana pretén seguir essent teledirigida, perquè no sap fer gaire cosa més que sobreviure. Recordem El Valtor de Miramar:

"No és bo per a ésser lliure qui a servit d'avesa".

Sols que ens entenguem. La dreta mallorquina que hagués pogut arruïnar-se entorn de Josep Melià el passat 15-J — pont indubtable entre una UCD espanyolista i una dreta mallorquina que hauria d'haver estat conseqüent dels errors històrics que hem patit — optà per donar el seu vot de confiança a aquella coalició que li garantís mantenir la correlació de forces socials dels darrers anys, sense excessius traumes ni canvis. Vull dir que la dreta mallorquina no acudí a les urnes empenya per una voluntat dinamitzadora, sinó per una necessitat d'enfortir el continuisme. Aquesta fou una de les raons que provocaren la gran derrota d'Unió Autonomista, malgrat Melià tengués també bona part de culpa pel fet d'haver-se negat a donar a la seva coalició un contingut ideològic clar i determinant. Ara bona part dels homes que formaren a les files d'Unió Autonomista s'han passat a UCD. No cal estranyar-se massa. Són les deixalles d'un valxell mal construït. El naufrag s'aferra allà on pot. Així ells han passat a UCD abans d'afixar-se políticament. Potser els hagués de passar una mica d'aire, car la salvació intueix que haurà estat momentània. No endebades ella canvia massa bruscament donen vòmits i marejos i ella, que ahir eren els defensors galibres exclusius de l'autonomia, avui lluiten contra ella. No oblidem que el fet d'haver de dir company al senyor Pérez Puga, capaç de manifestar que el nacionalisme és una espècie d'«enorme», és així mateix un trinquet que no es pot oblidar a canvi d'una conselleria.

2

Per altra banda, enfront d'aquesta lluita constant i eficaç del partit centrista per restar importància al tema de les nacionalitats,

amb el qual s'hi havia compromès massa per allò de l'oportunisme polític del 15-J, el diputat socialista Félix Pons, denunciant les manipulacions que UCD ha portat a terme en el text pre-autonòmic, s'ha alçat en portaveu del malestar que regna entre els cercles nacionalistes, cada vegada més agrupats entorn de l'esquerra. És indubtable que la lluita pel reconeixement de la nostra nacionalitat l'haurà d'assumir primordialment l'esquerra per tradició històrica i per coherència ideològica, sobretot si el centre és incapaç d'adequar la seva política a les exigències que planteja una col·lectivitat en crisi. L'Estat Espanyol es troba enfront d'una crisi que té arrels més profundes que les plantejades per la greu situació econòmica i pel canvi pacífic de dictadura a democràcia. Pateix una crisi d'identitat sovint apedagada amb patriotismes buits o encoberta rera crisis socials profundes com poden ser la pèrdua de Cuba, la Setmana Tràgica o la revolta d'Astúries. Tanmateix al fons de tot aflorament patriòtic de les classes de poder o de l'eclosió violenta de les classes populars, hi glateix l'intent de reforçar o de debilitar l'estructura d'Estat. Des d'un José Antonio que vetlla amb els ulls ben oberts perquè no brostin moviments separatistes, fins un Joan Comorera que dona contingut ideològic als afanyes nacionalistes, hi ha un amplíssim ventall de possibilitats perquè decidissem com ha d'ésser la nostra convivència. Val a dir que quasi totes les esmentades possibilitats que ens ofereixen, eren. A posta, tot canvi en profunditat d'aquestes relacions l'haurà de portar a terme l'esquerra, capaç de sensibilitzar-se enfront de les reivindicacions d'un poble oprimint, sobretot si la dreta, cas de Les Illes, es bunkeritza entorn dels antics privilegis de classe i dels tics estructurals amb els quals la marcà el franquisme. Precisament aquesta dreta mallorquina que renúncia a córrer el risc de la creativitat, no s'asusta de córrer el risc de la inoperància. En canvi l'esquerra, prest o tard, haurà d'acceptar el fet nacional. Félix Pons, amb la seva actitud contestatària, sembla decidit a emmarcar el PSOE dins l'espai combatiu de les reivindicacions nacionalistes, si tenim en compte que aquest partit fins ara havia mantingut una actitud poc convincent respecte a aquesta qüestió. No vull afirmar que la decidida actitud del PSOE en contra de les manipulacions del text pre-autonòmic per part d'UCD suposi una flor que no fa estiu, però no puc evitar de qualificar-lo de sorprenent, si admetem que el grup socialista té una inexcusable part de responsabilitat en la redacció de l'esmentat text. Si ho tenim en compte, podria interpretar-se l'actuació de Pons com un intent per part del PSOE de defugir responsabilitats davant els pobles il·lencs, una vegada que el text està en mans del govern espanyol i no hi ha força capaç de canviar-lo. És cosa sabuda: tocant a la qüestió nacional, històricament el PSOE en dona una de calç i una altra d'arena i actualment no sabem amb certesa si ens ofereix arena o calç. Si predomina el PSOE de l'any denou, els nacionalistes ens podem senyar amb la mà dreta; si pel contrari ens toca el del trenta-sis, podem començar a parlar d'un partit d'esquerra compromès amb el seu poble. El tema desvetllarà el misteri. De moment Félix Pons ha pegat una canonada dialèctica a UCD i podem assegurar que ha fet mal, perquè els ucedes no l'esperaven. Val a dir que tampoc no esperàvem els nacionalistes d'esquerra, tot i que catalogam el ferotge atac de Félix Pons com un esforç per apropar el seu partit a la sensibilitat popular de cara a les eleccions municipals, almenys així les possibilitats electorals del PSM-PSI enfront de l'electorat socialista.

3

Però deixem de banda les suposicions i procurem veure l'acte de Félix Pons com una intervenció positiva. No hi ha dubte que ho és. Primer, — pel fet d'ésser la seva una resposta contundent a una UCD espanyolista, entenen per espanyolista allò que era desig d'Onésimo Redondo: la necessitat de castellanitzar Espanya. Segon, — per la lligo que pot suposar a les bases dels partits d'esquerra — començant per les del PSOE —

castellanitzades per dos segles de repressió i, sobretot, per quaranta anys d'arronjament cultural indiscutible. La incultura ha estat sempre la mare de tots els oportunismes. Donau-nos escolles i aixecarem aquest poble. Parlem clar i també l'aixecarem. Félix Pons — al marge de defensar amb les seves paraules possibles interessos de partit — ha parlat clar i cal agrair-li-ho amb la mateixa força que s'ha de rebutjar la intervenció de Raimundo Clar, quan afirma que s'havia de posar "nuestra lengua" en lloc de llengua catalana en el text pre-autonòmic, pel fet que s'han de poder sentir identificats "todos los balears". La resposta de Clar era previsible, però no deixa d'ésser lamentable. Previsible perquè UCD representa des de la seva constitució l'opció del continuisme moderat; i lamentable perquè filant aquest dret a camí de cenyir-nos un corsé que impedisqui el nostre avanç com a poble a la recerca de la seva llibertat, car jo som d'aquells que creuen que la cultura que impera en la col·lectivitat és la cultura de la classe dominant. A posta Raimundo Clar pot dissenyar veritats científiques inqüestionables encara li enviaran flors per contentar-lo. Gabriel Alomar Esteve, nebot per aquelles casualitats de la

He sentit molts comentaris, de gent que, crec, no ho sabia, que dins Mallorca hi havia uns Senyors molt necessaris, que es diuen Parlamentaris, i que lluiten nit i dia per la nostra Autonomia. Sabeu res d'aquesta Canari?

Es Foner

vida del nostre Gabriel Alomar, no ha trigat gaire a arregar-se al costat de la postura de Clar, amb una lletra adreçada a Félix Pons des de les pàgines del "Diario de Mallorca". Com es podia preveure, Alomar va més enllà de Clar. Malgrat pretengui ésser assenyat mai no ha mesurat gaire les seves paraules i aquesta vegada no seria l'excepció. Tot l'article és infame. Després d'espigolar els antecedents no catalans de la família Pons Irarazabal — talment com el catalanisme fos racisme! — acaba afirmant que els catalans són uns imperialistes i que els grups de Falange del temps de la guerra civil, i no és la primera vegada que expressa una barbaritat d'aquesta categoria. Ja li ho havia sentit expressar en un col·loqui públic i em vaig reservar la resposta contundent que és merel·lia la seva lleugeresa de criteri, perquè tot fent bona mesura els qui l'escoltaven érem quatre moltes i un moix. L'exabrupte no podia tenir massa resultat. En canvi ara sí que el pot tenir, tot i que és absurd que faci aquesta acusació un home que s'autocalifica de socialista, quan la seva actuació al costat de les forces feixistes enemigues de Mallorca i del socialisme ha estat prou notòria al llarg de quaranta anys de penitència. Ho record sense cap afany d'insult — tot i que és un insult terrible dir-li feixista a una persona! — i sols m'empeny la voluntat de deixar les coses clares des d'un principi. No creem errors. Precisament tant l'actitud de Gabriel Alomar com la de Raimundo Clar és

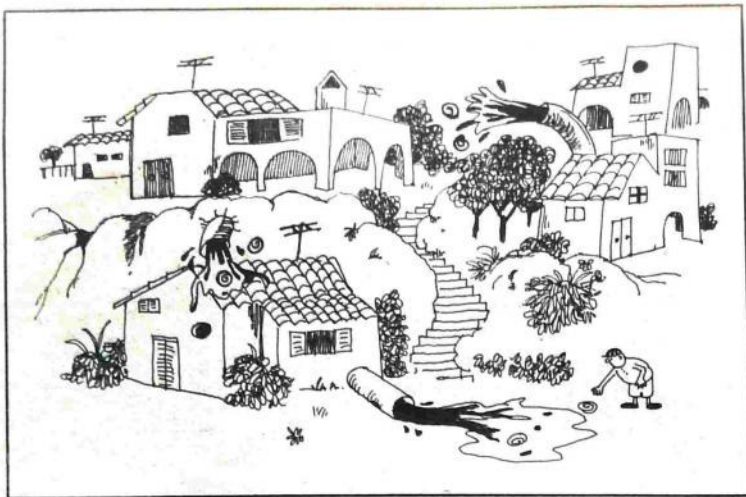
clarament nacionalista. Tothom és nacionalista en aquest solar. Uns reivindiquem una nació i altres imposen la de sempre. Sobre la diferència dels nacionalismes d'un i altre signe ideològic, hi ha una intervenció de Pau Romeva al Parlament de la Catalunya republicana, que em sembla prou aclaridora. Explica Romeva: "Hi ha un nacionalisme que vol dir que allà on hi ha una personalitat ha d'haver-hi una llibertat, i aquesta llibertat ha de tenir els òrgans d'expressió... ha de poder disposar lliurement d'ella mateixa i si ha d'entrar, per les raons que siguin, en una formació, en una concòrdia, en una intel·ligència, en una aliança, en una convivència amb un altre poble, ho ha de fer lliurement, amb aquella posició del qui pacta tenint llibertat de no pactar" i tot seguit afegeix que hi ha una altra mena de nacionalisme: "és el nacionalisme d'aquella que creuen que l'Àrea de la seva personalitat s'ha d'expandir ofegant els drets i la personalitat dels altres pobles, i, d'aquest nacionalisme, nosaltres n'estem patint tota la vida. El país més nacionalista que hi ha hagut a la Península Ibèrica ha estat Castella, en aquest sentit, i nosaltres no volem de cap manera que se'n pugui confondre amb aquesta mena de nacionalismes, com no volem que se'n confongui amb el nacionalisme d'un Mussolini o amb el nacionalisme d'un Hitler o d'un Maurras" (1). Per tant que prenguin bona nota Alomar Esteve Raimundo Clar. Tant la decidida actitud pública del primer en contra del catalanisme dels mallorquins, com la postura d'irremissible massa contemporitzadora del segon amb les capes més reaccionàries de la població, no contribueixen a altra cosa més que a crear un mallorquinisme buit de contingut, que possibilita el continuisme de l'opressió cultural i nacional del nostre poble. L'intent de fer una Espanya sota l'uni-formisme de Castella, ja he escrit que fou l'obsessió d'Onésimo Redondo, i d'Albina-na. I de José Antonio, i de Blas Piñar. És

a dir, de tota una galeria de personatges als quals la història ja ha etiquetat com a feixistes de volada llarga i esplendorosa.

4

Nogensmenys, a desgrat de discussions sobre la nostra llengua i la nostra nacionalitat, que quasi sempre acaben trivialitzant-se d'una manera absoluta, s'està clarificant una opció política indiscutible: equivocadament el centre-dreta — arrastrat per la gran dreta — no lluitarà a favor del nostre reconeixement nacional, perquè en aquests moments va en contra dels seus interessos de classe; mentre que l'esquerra, d'una manera més baldufenca, va assumint el dossier de reivindicacions nacionals. A posta les eleccions municipals suposaran una prova de foc per al nostre poble i l'esquerra s'haurà d'enforçar per superar-la amb bona nota. Ho desig, sense que per això propugni un obert enfrontament de classes, que l'actual composició social del poble de Les Illes no permetria. Som realista i tenc aspiracions més modestes. Em conform amb la possibilitat que l'esquerra pugui tenir una incidència real dins els poders de decisió il·lencs, perquè al marge de preferències ideològiques hi ha una realitat palpable: la dreta, que gaudeix d'una àmplia força electoralista, és dramàticament unitària com a classe de poder. A posta la unitat de l'esquerra és imprescindible. Tant de bo s'aconseguesqui! tot i que no ho veig possible. Duen que les branques no deixen veure el boc. I en el nostre territori pot ocórrer que els interessos de partit s'imposin sobre els comunitaris. No ens en sorprengem. De fet tal equivocació sol repetir-se amb massa freqüència.

(1) CUCURULLI, Félix. — Panoràmica del Nacionalisme Català. — Edicions Catalanes de París. — 1975. — vol VI. — pàg. 36.

"ESPORLES, 1.000m2, casa, aperos, electricidad, cerca, higueras, almendros"

Una forma d'embull urbanístic que arruïna la nostra Foravila

Cada dia, damunt la nostra premsa, llegim anuncis que comencen per l'estil d'aquest. Dia 18 d'abril, el "Diario de Mallorca" va publicar un article sota el títol "El chabolismo rural destruye el paisaje. Más de quinientos expedientes por infracción urbanística, la mayoría en Binisalem". L'article ha alarmat molts de propietaris de "casitas de aperos" il·legals, i és una de les primeres vegades, aquesta, que la premsa mallorquina denuncia la proliferació de construccions, d'urbanitzacions i tot, il·legals.

Aquestes "casitas de aperos", traduïdo, en teoria, de la "caseta d'eines" de la petita propietat rural de l'illa, dissenyen, de fet, edificacions quasi sempre il·legals, de vegades fins de 200 m2, envoltades d'un terreny que pot anar dels 1000 m2, al quartó, rarament més. Quasi sempre, els propietaris enrevolten el tros amb una paret de bloc prefabricat: així s'han anat escampant aquestes casetes, que de vegades arriben a formar aglomeracions considerables,

com ara les de banda i banda de la carretera de Ciutat a Santanyí, a l'entrada de Llucmajor. El procés ha estat molt ràpid: qui recorri amb una certa freqüència aquesta carretera deu haver observat com les edificacions comencen a aparèixer, pel cap més alt, ara fa sis anys.

Com que la legislació vigent imposa que per edificar una casa habitable de qualsevol dimensió, dins zona rural, cal que sigui dins un terreny mínim de 15.000 m2. (devers 2 quarterades) si el terreny és de secà, i de 2.000 m2. si és de regadiu, i com que també la quasi totalitat d'aquestes casetes són dins trossos de secà, no superiors a 1 quartó (1 quartó: 1.800 m2.), molta gent s'estranya que l'existència de les "casetes d'un quartó" sia possible. Quant i més que, a part el permís d'edificació de l'Ajuntament corresponent, necessari per edificar, la companyia GESA demana aquesta llicència per establir el contracte de subministrament d'electricitat.

Per molt estrany que sembli, és fàcil de passar per da-

munt totes aquestes disposicions legals. Primer, l'interès es posa en contacte amb el pagès interessat a vendre el trosset: ben sovint dins la parcel·la mateixa hi ha l'anunci "Se vende" o, per més eficaçia, "For sale", afixat damunt el tronc d'un ametller. Després, i quasi sempre sense parlar-ne per a res a l'Ajuntament (que hi fa els ulls grossos), es posa a edificar, sense plans, permís de cap casta ni intervenció d'arquitecte. Perquè, per fer una caseta d'eines d'aquelles on els foravilers un temps aixoplugaven la bístia i les eines, no calen permisos. Ja tenim la casa feta; ara manca l'electricitat. Però és que tota "caseta de aperos" que, repetim-ho, no ha de mester cap permís d'edificació, pot sol·licitar a la companyia subministradora d'electricitat corrent per a un motor elèctric amb vista a treure aigua d'un pou o d'una cisterna, per regar. Aquest permís concedit, el constructor fraudulent sap que no hi ha mai inspeccions per veure si ell empra l'electricitat per fer anar el motor, o bé per a il·luminació, electrodomèstics, televisor, aire acondicionat, etc., dins la seva caseta d'eines.

Ja només resta posar un nom a la mansioneta. I si de vegades el propietari respecta la toponímia, posant-li el nom del tros, és freqüent de veure-hi aparèixer noms com ara "El Gran Chaparral" o "La Ponderosa".

Aquests són els fets. Ara convindrà examinar-ne les causes.

La necessitat d'una segona residència, dins els nostres sistemes, és un efecte, en part, de la manca de serveis ciutadans (espais verds, etc.), aire pur, tranquil·litat, que, com més va més, escassegen en els nuclis urbans. Una altra causa hi ha a la seva base: la segona residència és un signe de categoria social, serveix per establir uns contactes socials. A Mallorca hi ha casos tan curiosos com el de famílies que habiten llocs semirurals, ben proveïts d'espais lliures, amb jardí o hor-

tet, però que tenen una segona residència a un o dos quilòmetres.

D'altra banda, la terra és bona matèria d'especulació: els doblers es devaluen, la terra no. Això per part del comprador. El venedor sol ésser un foraviler, propietari de trossos petits molt allunyats els uns dels altres: li surt molt més a compte de vendre un quartó enfora de remeis que, per molt bona terra que sigui, no produeix un equivalent del que ell en podrà treure especulant-hi. Un dels mals de l'abandó de l'agricultura a Mallorca. També és freqüent que propietaris d'extensions considerables parcel·lin il·legalment.

També, la deshumanització de les ciutats modernes fa sentir a l'home la necessitat de posar-se en contacte amb la terra, de sembrar i plantar per poc que sigui, encara que els productes li surtin deu vegades més cars que si els comprava.

Les conseqüències de tot plegat són, a curt termini, la degradació del paisatge, la creació de minifundis per compartimentació de la terra i, consegüentment, la seva improductivitat. El pitjor del cas és que la major part d'aquestes cases s'alcen damunt bones terres de conreu.

A llarg termini, es produeix el pas del territori agrícola a urbà, que duu amb si la manca d'extensions de terra agrícola productiva.

Ara pareix que l'administració serà més severa, que hi haurà sancions, amb ordre de demolició i tot, que la GESA passarà inspeccions. Perfecte, i molt necessari. El mal de fons, però, roman. D'una banda, tot habitant de ciutat té dret a poder-se espaiar, i és evident que, pel sistema de les "casetes de quartó", tota la superfície de Mallorca no basta, ni d'estona. Deshumanització de la terra, i tants de mals més, tot plegat és efecte d'un sistema abocat a ofegar-se a si mateix.

Pep Lloberes

NACIONS D'E

Còrsega:

Publicam avui el primer article d'una sèrie que feim a Mallorca Socialista cada mes. Trobam important que sigui la realitat de pobles i nacionalitats que nostra, en uns o altres aspectes. Per ara en Comencem per Còrsega i, en el número pròxim, Voldríem afavorir el desig de conèixer aquesta. Per mor d'això donarem una bibliografia sobre així com les adreces de publicacions. Arreu d'Europa es comença a estendre el "joves bretons visiten el País de Gal·les i hi treballen". Creim que és un bon sistema d'estre-

La casa Assimil ha llançat aquest mètode de curs, un indicatiu de la importància de l'ensenyament de la llengua i de les reivindicacions de Còrsega.

Tant és ara com abans perquè això ja ve d'enrere. No hi ha més que una senyera dels Països Catalans.

Llorenç Mora

LLIBRERIA TURMEDA

Subministres escolars i didàctics

C/. Bisbe Cabanellas, 7a

Tel. 278066

CIUTAT DE MALLORCA

Endemés del llibre escolar de l'Ensenyament
PREESCOLAR - GENERAL BÀSICA - B.U.P. - COU
i F.P. hi trobareu tot tipus de llibres de divulgació.

EUROPA QUE LLUITEN PER L'ALLIBERAMENT

Una illa germana de Mallorca

... de fer aparèixer damunt
... per molt lleugerament
... en situació semblant a la
... a l'Europa occidental.
... continuarem per Occitània.
... de posar-se'n hi en contacte.
... de títols que s'hi relacionin
... entitats d'aquests països.
... de les nacions sense Estat".
... excitats els Països Catalans,
... llacos entre pobles que tenen
... problemes semblants.

... Fa un parell d'anys que,
... arribem damunt la
... premsa notícies sobre l'agitació
... que somou Còrsega. Com
... en molts de casos, però, les
... notícies que ens en van arri-
... bant són fragmentàries, un
... dia en llegim una i al cap
... d'una setmana una altra, de
... manera que manca una visió
... global: antecedents, descrip-
... ció del país, del punt de vista
... físic i humà, situació actual.
... En resum, un mínim de do-
... cumentació que ens permeti
... jutjar els fets rònics que
... el diari ens presenta.

... He trobat convenient d'in-
... tegrar aquest resum, princi-
... palment per dues raons: per-
... que Còrsega és una illa medi-
... terrànica, molt acostada a Ma-
... llorca en molts de sentits, que
... ha estat relacionada intensa-
... ment amb el nostre país a tra-
... vés de la història (el segle
... XVIII, famílies mallorquines,
... fugint de la fam, emigraren
... a Còrsega) i perquè, si analit-
... zem, ni que sigui damunt da-
... munt, la realitat corsa, esta-
... drem comparances amb la
... realitat mallorquina, i això
... sempre pot ésser aclaridor.

... Còrsega té una superfície
... de 8.722 km² (Mallorca,
... 46.000 km²; Còrsega és una
... vegada més gran que Ma-
... llorca). La població corsa és
... de 269.950 habitants (el
... 1976, Mallorca en tenia 512.
... 000, o sia 1,9 vegades més
... que Còrsega). Mirat d'un altre

caire, la densitat de població
de Còrsega és de 30,9 habi-
tants/km², mentre que la de
Mallorca és de 140,7 hab./
km².

La llengua de Còrsega és
un dialecte italià, molt allu-
nyat de l'italià standard que
estam ayesats a sentir. La di-
ferència entre aquesta llengua
oficial d'Itàlia i els parlars de
Còrsega (que presenten fortes
diferències d'un lloc a l'altre
de l'illa), és moltíssim major
que la que hi puga haver, dins
el català, entre el parlar d'un
foraviler de Campos i el d'un
llaureder d'Alacant o el d'un
pagès del Rosselló. Fins a la
dominació francesa, Còrsega
havia acceptat espontàniament
l'italià comú com a llengua
literària.

Còrsega es pot definir com
una plana alçada mil metres
per damunt la Mediterrània.
Poble de muntanyencs i de
pastors, els corsos no s'han
volgut identificar ni assimilar
mai a cap dels seus invasors.
Roma la va ocupar durant sis
segles, l'arquebisbe de Pisa
dos segles, la República de
Gènova quatre segles. Durant
tretze anys (1755 - 1769)
aconsegüí d'ésser indepen-
dent gràcies a una llarga lluita.
Pasquale Paoli va redactar
una Constitució, va fer batre
moneda, va fundar una Uni-
versitat. El 1768, Gènova cedi-
a l'illa a França, contra la
voluntat dels corsos. A partir
d'aquest any, França, Estat
mestre en l'art del centralis-
me i del genocidi cultural,
farà els possibles per esborrar
la llengua corsa i, amb ella,
la personalitat dels corsos... i,
modernament, el poble cors i
tot.

Vegem algunes de les eta-
pes de l'agressió francesa con-
tra Còrsega.

A la primavera del segle XIX
Còrsega tenia més de 300.000
habitants (avui dia no en té
tant), que vivien essencial-

ment de l'agricultura tradicio-
nal i d'un principi d'indus-
trialització (ferro, vidre, pells
adobades, etc.).

L'any 1818, les disposi-
cions duaneres colonials varen
frenar aquest inici de desen-
volupament: taxaren els pro-
ductes corsos exportats a
França i suprimiren la taxa
dels productes francesos im-
portats per Còrsega. En poc
temps, França va conferir a
Còrsega la funció de reserva
d'homes. Els habitants de
l'illa són els qui solen ocupar
els càrrecs de bomber, de po-
licia i feines semblants en el
continent (els nostres compa-
tristes catalans del Rosselló
estan sotmesos a un destí
semblant). A poc a poc, Còr-
sega es va anar buidant dels
seus homes. És així com els
corsos han hagut d'anar emi-
grant.

Modernament, però, un
factor nou ha intervingut.
Després de la guerra d'Algèria
França va enviar una gran
quantitat de "pieds-noirs" a
Còrsega. Afavorits per dispo-
sicions oficials, aquests repa-
triats de l'Àfrica es compor-
ten com uns colons, com els
colons que estan ayesats a
ésser, fan el gros als corsos i
s'apoderen d'importants sec-
tors de l'economia il·lenca.
D'altra part, Còrsega rep com
a estadaants molts de france-
sos vells, retirats. Les coses
continuant així, els corsos po-
den arribar ben prest a ésser
minoritaris damunt la seva
illa.

L'Estat francès s'obstina a
fer el sord a les reivindic-
acions dels il·lencs. Davant
aquest fet, han proliferat mo-
tins.

Bibliografia sumària:

Les nacions de l'Europa Capitalista. — Imma Tubella i Eduard Vi-
nyamata — Ed. La Magrana 1977. Molt interessant, bona part de
l'article present n'és un extracte.
Le Nazioni proibite. — Sergio Salvi (guia de deu "colònies internes"
de l'Europa occidental). Vallecchi Editore, Firenze, 1973.

viments polítics corsos, del
centre cap a l'esquerra, de ve-
gades molt radicals. N'hi ha
qui s'aconformarien d'una
simple descentralització, uns
altres volen graus diversos
d'autonomia, uns altres, en-
cara, són independentistes.
L'esclafit es produí l'estiu del
76, a Aleria, i tingué per con-
seqüència immediata el pro-
cés contra el doctor Simeoni,
de 41 anys, metge de Bas-
tia, el qual, amb set compa-
nyes armats, havia ocupat el
celler d'un "peu-negre" fran-
cès. Els tribunals francesos
demanaren per a ell dues pe-
nes de mort i una condemna
a cadena perpètua.

La llengua corsa, que ha-
via estat abandonada per la
burguesia del país (comparau
amb el cas de Mallorca), re-
prenta entre el jovent, que té
per himne de l'illa el Colum-
bu i el Dio Vi Salve Regina.

Vet aquí un resum molt
breu de la realitat corsa. Crec
que se'n pot treure una con-
clusió evident: quan un poble
no pot decidir dels propis des-
tins per si mateix, un altre
poble en sol decidir, quasi
sempre en detriment del pri-
mer, i amb la col·laboració
d'un cert sector de la socie-
tat colonitzadora. Seria conve-
nient que anàssim establir
comparances entre Còrsega i
Mallorca, i que meditàssim
si decisions com ara la de
construir un anell d'autopis-
tes, camps d'aviació i, even-
tualment, una base militar,
decisions en què ningú no ha
tingut en compte el nostre
poble, són en bé de Mallorca,
o al contrari.

Miquel Binimelis

1. Alsàcia.
2. Bretanya.
3. Illes Canàries.
4. Cornualla.
5. Còrsega.
6. Escòcia.
7. Euskadi.
8. Flandes.
9. Frisia.
10. Friül.
11. Galícia.
12. Gal·les.
13. Illa de Man.
14. Irlanda.
15. Occitània.
16. Països Catalans.
17. Sardenya.
18. Vall d'Aosta.

Adreces de moviments i forces nacionalistes corsos: Scuola Corsa
(moviment cultural) B.P. 27 20250 Corte-França
"Aritù" (setmanari autonomista cors) B.P. 7 20200 Bastia - França
ex-ARC (Associació per a la Renaixença de Còrsega) 11, bd. Paoli
20200 Bastia - França
Partido di u Populu Corsu 8, rue du Faubourg Montmartre Paris
9 - França

EL COLONIALISME CULTURAL

Que la institució escolar
ha estat orientada per in-
culcar el règim franquista és
ben bé inquestionable. Que
els anomenats mitjans de
comunicació de masses han
estat sistemàticament instru-
mentalitzats com a vehicu-
ladors de la ideologia feixista
és també inquestionable. I
ara què faran?

Malgrat tot el voluntaris-
me que hi vulguem posar,
l'escola i els mitjans han es-
tat sempre al servei de la
ideologia dominant. Aque-
sta constatació no necessita
ser examinada amb micros-
copi perquè tots ens n'assa-
bem. Com tots ens assa-
bem que aquí i ara la
ideologia dominant és bur-
guesa i colonialista.

El discurs de la sociolo-
gia burgesa no s'ha aturat
de predicar damunt els efec-
tes benèfics que a la socie-
tat aporten les institucions
emissores de missatges cul-
turals: l'escola i els mitjans
massius de comunicació fo-
ramentalment. I sense ana-
litzar-ne gens, i com qui ni

diu res, han arribat a dir
— com a efectes benèfics, és
clar — que són instruments
democratitzadors perquè
estenen la cultura, que u-
neixen els pobles, que in-
fluïxen en la conformació
de normes de les estructu-
res socials, que perfeccio-
nen potencialitats humanes...
Llarg repertori d'autojustifi-
cacions perquè s'oblidi el
control d'aquestes institu-
cions; perquè es cregui que
els qui emeten són déus
sagrats enllà del bé i del mal.
Déus, com tots ells paterna-
listes, preocupats només per
la "salvació" dels seus fills...
Oblidar el control i els
controladors i emascarar
els efectes: d'això es tracta.
Que els pobles oblidin els
seus deutors, que creguin
que no en tenen.

Qui ha estat que ha pri-
vat el nostre poble de la
seva cultura? Qui ha estat
que ens ha deixats indefen-
sos dins la indignitat cul-
tural en què es troba el no-
stre poble? Qui ha estat, com
ho ha aconseguit, amb qui-

nes complicitats? Perquè si
és clar que la finalitat de
la comunicació és d'aconse-
guir determinades modifica-
cions de les conductes, de
les actituds, de les represen-
tacions, de la conformació
d'una determinada ideolo-
gia, és també clar que tota
ella s'ha orientat a fer que
oblidem la nostra existèn-
cia.

"...Asimismo debe em-
plearse exclusivamente
el castellano en la rela-
ción de la vida escolar
entre maestros y alum-
nos, aún fuera de las
horas oficiales de clase,
habida cuenta del carac-
ter eminentemente na-
cional que ha de imprin-
mirse a la enseñanza..."
(D'una circular del Go-
vernador 1939)

Amb discursos norma-
tius, apel·lant al caràcter na-
cional (és aquesta mateixa
Nacionalitat Espanyola la
que ara fa moure i bramar
l'inefable Julián Marías?)
però també amb discursos
amb pretensions informati-

ves o d'entreteniment ens
han volgut negar. Quan i a
quina escola hem estudiat
la nostra història? Qui, on
ens han ensenyat la nostra
llengua, la nostra geografia?
Qui i on ens han deixat
ésser?... No, només ens en-
senyaren qui era Cristóbal Co-
lón, els rios de España, las
capitals del mundo... I el
nostre poble no hi apareix-
ia. I també el cinema, la
ràdio, els diaris, la TV, els
còmics... De manera siste-
màtica privant-nos del suport
de l'escola i del mitjans
ens han privat de la nostra
cultura. I bé sabem que un
poble privat d'ella resta tan
indefens com el qui és des-
poseït de les seves prime-
res matèries. I no és que les
controlarem, a les nostres
primeres matèries.

La pràctica desnacionalit-
zadora; les pràctiques de
l'imperialisme cultural no
solament han constituït una
relació entre les metròpolis
i les colònies tercermundis-
tes. No menys efectiva i alie-

nadora ha estat i és la colo-
nització cultural d'unes
nacionalitats damunt unes
altres dins un mateix estat.
I no es cregui que aquestes
nacionalitats colonitzado-
res no són tampoc lliures
de l'imperialisme cultural
fonamentalment nord ame-
ricà. També la cultura cas-
tellana es veu progressiva-
ment despersionalitzada i la
seva llengua instrumentalit-
zada per vehicular els discurs-
os ideològics de factura im-
perialista. I amb la mediatit-
zació de la seva llengua, els
"periferics", "las regiones"
són bombardejats en les
nostres consciències perquè
pensem que no som ni se-
rem: és engegat el progra-
ma d'anihilació cultural.

El seu somni, el somni
dels castellans, pot ésser,
però, de pensar que l'únic
alliberament és el que ens ha
d'independitzar dels discurs-
os colonitzadors nord ame-
ricans. La lectura de les
obres de Mattelart, Dorf-
mann poden molt bé fer un

efecte contrari d'aquell per
al qual foren "escrites": po-
den transportar el lector a
una realitat llunyana que li
faci alçar espases contra
fantasmes. Oblidant així la
seva pròpia realitat, oblidant
la pràctica colonitzadora
que es desenvolupa en el seu
propri medi.

Ara que es parla de la
"nostra" Universitat, ara
que es parla de Son Reus;
ara que es parla d'autono-
mia — que es creu que afec-
tarà el sistema educatiu — és
hora de pensar ben de bo
en les relacions cultura-
colonialisme. Perquè cal no
oblidar, com fa poc ens
recordava Mattelart, que la
internacionalització de la
producció cultural es cons-
trueix a mesura que les
clases dominants "nacio-
nals" s'adonen de l'eficàcia
dels esquemes de la metrò-
polis i els adapten a la seva
realitat.

I això és pot confirmar.

Jaume Sureda

RECUPEREM LA NOSTRA HISTÒRIA (1.ª part)

Una data per a la memòria popular: L'11 de Juliol de 1.715

De tothom és conegut el fet que el 31 de desembre del 1229 les tropes del rei Jaume I entraren dins la Ciutat de Mallorca. El nostre primer rei podria haver incorporat senzillament Mallorca al Principat de Catalunya com una simple "província" més del seu estat. Tal era el procedir usual en aquests casos. Tal era el procedir dels reis de Castella en conquerir un nou espai als àrabs. Tanmateix, el nostre primer rei no actuà així, sinó que creà un nou estat, el reialme de Mallorca, amb els seus propis mitjans en tots els ordres de l'activitat política. En tots els estats cal distingir entre el cap de l'estat i els òrgans de govern, els de justícia i els legislatius. Els estats democràtics tenen separades aquestes funcions, i el cap de l'estat és el suprem poder arbitral dels problemes que es puguin generar. En els estats absolutistes o autoritaris, totes les funcions esmentades són exercides per un petit grup de persones, i en els temps passats per una sola: el rei. En els estats democràtics cal que hi hagi una "constitució", és a dir un reglament de funcionament entre els diferents òrgans de l'estat. Antigament, la "constitució" eren documents que atorgava el rei, el cap de l'estat, amb el nom de Privilegis, Furs, etc. En els estats absolutistes o autoritaris no cal que hi hagi una constitució, perquè totes les funcions les exerceix la mateixa persona. En els estats absolutistes la persona totpotent és el senyor, l'amo absolut, la resta són vassalls o súbdits. En els estats democràtics totes les persones són ciutadans, i el cap de l'estat és el primer ciutadà, "primus inter pares", el primer entre iguals.

L'estat democràtic és una creació de la Revolució Francesa. Els pobladors de l'Estat francès esdevingueren ciutadans per la lluita aferrissada que mantingueren amb una monarquia tradicionalment absolutista, la francesa. Malgrat això, abans de la Revolució Francesa els estats de nova formació podien ésser menys o més democràtics, si són jutjats pels cànons que establí la dita Revolució. L'estat que creà en Jaume I a Mallorca pot ésser considerat democràtic, sobretot si el comparem a la simple annexió per conquesta que feien els reis castellans, que d'altra banda disposaven d'un estat absolutista. Els reis castellans, en conquerir un territori, se l'annexaven com a "província", i recordem que aquest mot llatí significa "pro vencedor". Quan anys després de la conquesta de Mallorca, el rei Jaume I conquerí el País Valencià també hi creà un estat nou "democràtic", amb institucions iguals a les del Principat de Catalunya. Per mor de la migradesa de la pobla-

ció, Mallorca no comptà amb Corts (Parlament) pròpies com tenien al País Valencià i al Principat de Catalunya. Per això els mallorquins sempre feren part de les Corts del Principat fins i tot quan l'estat de Mallorca disposà de caps de l'estat propis (reis de Mallorca). Tenim, doncs, que al temps del rei Conqueridor hi havia tres estats (el Principat, Mallorca i València) amb autogovern particular però units perquè el rei en Jaume era el cap de cada un dels estats. En Jaume I era el cap de l'estat, el rei, de Mallorca, de València i del Principat de Catalunya. De la mateixa manera com la reina d'Anglaterra actual és el cap de l'estat del Regne Unit i del Canadà, per exemple. Els Països Catalans, formaven, doncs, una confederació d'estats sobirans i lliures, fraternalment units no sols per la figura comuna del cap de l'estat, sinó per la comunitat de llengua i cultura, cosa que feia que els ciutadans de cada un dels estats no fossin considerats estrangers a cap dels altres i que poguessin exercir qualsevol càrrec públic, reservats, com és obvi, als naturals del país. Així si el rei comú decidia de fer una incursió naval al nord d'Àfrica, el rei demanava a cada un dels tres governs una participació segons les seves possibilitats. Si els governs així accedien, es reunien tres esquadres cada una d'elles comandades per un almirall propi, i llavors el rei en nomenava un altre de superior. Tan autosuficient era l'estat de Mallorca, que quan en Jaume I el deixà al seu fill, Jaume II de Mallorca, no calgué fer res, durant uns anys Mallorca tingué un cap de l'estat propi, tot i que els parlamentaris mallorquins continuaren assistint a les Corts del Principat. Per tot l'anterior és bo de celebrar la festa del 31 de desembre, dia de joia, efemèride de la fundació de l'estat de Mallorca, de la creació política d'un dels Països Catalans.

Però la història continua. I la història l'escriuen i la propaguen els vencedors. Així els algerins, en temps de l'Algèria francesa, aprenien, i en francès, que els seus avantpassats eren els gals, tribu celta instal·lada a l'illa de França. L'estat de Mallorca no acabà amb els anomenats Reis Catòlics, com ens volen fer creure. L'estat de Mallorca durà més, exactament 485 anys 6 mesos i 12 dies, des del 31 de desembre del 1229 fins l'11 de juliol del 1715, dia en què fou anorreat per la força de les armes. Repassem breument com succeí això.

En casar-se Ferran II el Catòlic, cap de l'estat de Mallorca, entre d'altres, amb la reina Isabel I de Castella, tot continuà igual

per a l'estat de Mallorca, en principi. És a dir, l'autogovern, les forces armades, la moneda, i tot el que caracteritza un estat lliure i sobirà. En una paraula, l'estat de Mallorca esdevingué confederat no sols amb la resta de Països Catalans i l'Aragó, sinó també amb l'estat castellà. Ara bé, en aquells temps els Països Catalans sofrien un mal moment (pestes i altres calamitats) i la població de l'estat castellà era molt superior a la dels nostres Països més l'Aragó, a més que la monarquia castellana era ja ben absolutista i per tant enemiga de considerar els súbdits com a ciutadans més o menys lliures, en la terminologia moderna. Per tot això, en morir Isabel I de Castella, el nostre rei Ferran II es tornà casar per tal de no consumir la confederació dels seus estats amb el de Castella. Malauradament, el seu descendent no visqué massa temps, i per tant els descendents seus i d'Isabel I de Castella esdevingueren els caps de l'estat de Mallorca, els d'Austria. Durant els d'Austria, la situació confederal fou mantinguda. Tant és així, que quan un navegant al servei de Castella, Cristòfol Colom (un mallorquí?) finançat, en alguns viatges, per un crèdit personal de la Generalitat valenciana a la reina Isabel I de Castella descobrí Amèrica, l'estat castellà prohibí als ciutadans dels Països Catalans comerciar amb aquelles terres, on eren considerats estrangers, al mateix nivell que els anglesos, alemanys, etc.

L'única institució comuna a tots els estats confederats dels d'Austria fou la Inquisició. La Inquisició era una institució paraestatal de Castella, fruit de l'absolutisme i del fanatisme religiós, i servida, ordinàriament, per naturals de l'estat castellà, igual com a l'estat de Mallorca els càrrecs només podien ésser per a ciutadans propis. Per això la llengua usada, a tot arreu on la Inquisició pogué estendre la seva nefasta influència, fou la castellana. D'altra banda, tot i que la Inquisició era com a una excrescència de l'estat castellà, el seu finançament no depenia del dit estat. La Inquisició es finançava amb els béns dels que considerava culpables, béns que eren confiscats fins a la tercera generació. Un organisme així per força havia de trobar culpables, perquè d'això depenien els seus de l'inquisidor de cada territori i els dels seus subordinats. Un organisme així, amb jurisdicció pròpia, serví per uns fanàtics, intolerants per mor del finançament peculiar, i generalment estrangers a l'estat de Mallorca, per força havia de topar amb les institucions estatals mallorquines. La topada fou dura per

què l'estat de Mallorca fou fundat sobre la base de la tolerància religiosa i la consideració dels seus ciutadans com a lliures. Per exemple, la pena d'assots no podia ésser imposada, segons les lleis de l'estat de Mallorca, a cap ciutadà; però com que era una pena usual a Castella, i per tant dins la Inquisició, cada vegada que la nefasta Inquisició pretenia imposar la dita pena a un mallorquí entrava en conflicte amb les autoritats estatals mallorquines. Tal era la situació de l'abominable Inquisició, la primera, i per molt de temps única, institució castellana, per la llengua i l'origen a les nostres illes. A part els perjudicis que hom podria esperar d'una tan odiosa institució, la Inquisició en creà d'altres dins comunitats tancades. Així, a Sicília generà a la llarga una associació de malfactors anomenada "màfia" i a Mallorca la discriminació d'una part dels més industrials dels seus ciutadans, estigmatitzats com a "xuetes".

Si bé sota els d'Austria l'estat de Mallorca no perdé cap de les seves atribucions pròpies, el balanç de la seva gestió no pot ésser més desfavorable. Les causes en són múltiples. La impossibilitat de comerciar amb Amèrica afonà el nostre comerç, perquè la Mediterrània perdé l'importància comercial que tenia abans del descobriment d'Amèrica. A més, els d'Austria canviaren el sistema tradicional d'equilibri mediterrani que havia fet florir l'economia dels Països Catalans. Així, els d'Austria s'aliaren amb la potència marítima-econòmica rival, durant segles, dels Països Catalans: Gènova. D'altra banda, els d'Austria seguien la política internacional del seu estat més potent, Castella, en un seguit d'empreses fanàtiques i folles, que arruïnaren fins i tot Castella mateixa. La depressió econòmica originada es traduí a Mallorca per una crisi sense precedents. La fam i el bandolerisme s'estengueren per les illes. L'abominable Inquisició augmentà les seves actuacions cercant el seu sustenent, frisant per apropiarse dels béns dels "xuetes". La manca de cabals públics desprotegí les costes i les incursions dels pirates barbarescos foren de cada vegada més fortes. Les lluites per apoderar-se de la màquina de l'estat de Mallorca foren despietades, en un moment on els recursos eren pocs. Malgrat totes les dissorts, les estructures estatals de Mallorca romangueren: les forces armades, l'exclusiva oficialitat del català, el sistema monetari i el de mesures, les lleis, les institucions, etc.

Arruïnada Castella per les empreses folles i fanàtiques empreses, empenyí el primer ministre de l'estat

castellà, el comte -duc d'Olivares, a cercar finançament fora de Castella, als Països Catalans. Per fer això calia anorrear les estructures estatals d'aquests països, perquè si no, en demanar el ajuda financera (impostos) per a les seves estúpides aventures, els parlamentaris respectius eren lliures de no concedir-les, i de fet les hi refusaven. La pressió absolutista i castellanitzadora del comte -duc d'Olivares encengué al Principat de Catalunya la Guerra dels Segadors. A fi de neutralitzar la potència militar de l'estat castellà, la Generalitat de Catalunya s'alià amb l'estat francès. El 1652 acabà la Guerra dels Segadors amb la Guerra dels Pirineus (1659). Per aquest Tractat el rei castellà cedí, contra tot dret, part de Catalunya, la Catalunya -Nord, a l'estat francès. Immediatament les autoritats estatals franceses començaren a la Catalunya -Nord una repressió feroç de les institucions i de la llengua catalanes. Des del 1661 fins el 1674 hi hagué a Catalunya -Nord revoltes per reincorporar -se a la resta dels Països Catalans.

La cessió de la Catalunya -Nord a l'estat francès és ben simptomàtica. Significa que els reis de Castella, tot i ésser els caps de l'estat del Principat de Catalunya, no consideraven el territori català com a propi, com a nacionalment propi, perquè de fet ells eren nacionalment castellans. No és concebible que cap Austria de Castella cedís, per a arranjat una pau després d'una derrota militar, un bocí de Burgos, per exemple. Però sí que és concebible, i de fet ho feren, que cedissin per derrotes militars els Països Baixos, la Florida..., Menorca. Aquesta illa germana fou ocupada pels anglesos el setembre del 1708 y la Pau d'Utrecht (1713) reconegué el domini anglès. La sort dels nostres germans menorquins fou diferent de la dels nostres germans de la Catalunya -Nord. No hi hagué cap repressió del nostre fet nacional, ans al contrari. Hi concorregueren dues causes, d'una banda la llunyania de la metròpoli i de l'altra l'esperit pragmàtic i tolerant de la corona britànica. Els menorquins gaudiren durant el domini anglès, més de mig segle, d'una gran prosperitat, i no els fou prohibit mai l'ús, en tots els camps, de la nostra llengua. Aquesta és la causa que

l'única literatura catalana de vàlua durant el segle XVIII fos escrita a Menorca, perquè, com veurem a continuació, la resta dels Països Catalans, foren anorreats en començar el segle XVIII.

Perquè els reis de Castella, i de Mallorca, poguessin sentir com a propis el que els restava dels Països Catalans, calia que aquests Països fossin desnationalitzats, desmantellades les seves estructures estatals, i reconvertits en territori castellà. L'intent reeixí, no pas l'únic (ja hem comentat el del comte -duc d'Olivares), es presentà amb el començ del segle XVIII.

A la mort de Carles II sense descendència el succeí el pretendent francès: Felip IV, V de Castella (recordem que Felip I de Castella, anomenat el "Maco" (permeteu-me la traducció) no fou mai rei de Mallorca ni de cap altre estat català).

Felip IV era un Borbó pujat dins l'esperit imperialista, centralista i absolutista de la cort francesa. Aviat mostrà Felip IV el propòsit d'acabar amb les institucions estatals pròpies dels Països Catalans, dels quals era el cap d'estat. Per això les classes populars (burgueses, menestrals i pagesos) dels nostres Països feren costat al neoforalisme (federalisme) democràtic proclamat per Carles d'Austria, l'altre pretendent a succeir Carles II. Les classes populars dels nostres Països el proclamaren rei, Carles III, no sols per patriotisme sinó com a mitjà per preservar les conquestes socials aconseguides amb les estructures estatals catalanes, molt més progressistes que les castellanes que Felip IV volia imposar. Per la mateixa raó, però invertida, només els nobles dels nostres Països, els botiflers o "botifarres" (com ací els anomenam despectivament), feren costat al centralisme absolutista borbònic com a mitjà per mantenir i augmentar els seus privilegis de classe. Per això avui dia anomenam "botifler" qui col·labora amb els enemics del seu país. Les classes populars de l'Aragó també feren costat a Carles III, i aquesta feta fou la darrera que féu l'Aragó comunament amb els, ja, mutilats Països Catalans. D'aquesta manera comença

l'anomenada Guerra de Successió en contra de Felip IV, que fou ajudat per l'absolutista estat francès. Val la pena fer notar que els estats catalans no sols feren la guerra per motius nacionals de supervivència, sinó també per motivacions socials de les seves classes populars en contra de l'absolutisme. Només així hom pot explicar la traïció dels botiflers i el costat que ens féu l'Aragó, de parla castellana.

ARIANY: PROBLEMES AMB L'IRYDA

A conseqüència de l'article aparegut damunt l'"Última Hora" del 21 de l'abril passat sobre la problemàtica de la zona transformable en regadiu d'Ariany, vàrem trobar convenient que qualcú del partit fes una visita a l'IRYDA per informar-se'n. Vàrem invitar la Unió de Pagesos a prendre-hi part.

La visita va ésser un poc a destemps perquè, entre altres coses, volíem demanar que s'ajornés la data de reclamacions, que expirava dissabte dia 22 d'abril, i els diaris d'aquell mateix dia ja anunciaven aquest ajornament, que de fet s'ha produït.

El delegat de l'IRYDA, senyor Vivanco, ens va atendre. Li demanàrem, com a raó central de la nostra visita, que hom informés bé del pla, perquè els pagesos encara no se n'havien fet una idea.

El senyor Vivanco replicà que, l'any passat, ell ja havia fet una conferència a Llubí sobre el tema, i que l'IRYDA, a les zones afectades pel pla, ja fa més de quatre anys que hi té col·locats uns cartells que anuncien la transformació.

Continuà el senyor Vivanco dient que els pagesos mallorquins no saben acceptar o reconèixer quan verdaderament qualcú els vol fer un bé, que a la Península no li havia succeït mai això que ara li passa a Ariany. Si no es posen d'acord en les condicions mínimes que s'exigeixen en qualsevol pla de reforma, no hi haurà més remei

que destinar la subvenció estatal a altres zones que per ventura l'esperen amb impaciència.

Segons el senyor Vivanco ens digué, les condicions exigides són una concentració parcel·laria de la zona: no és possible de posar una boca irrigadora a cada quartó.

El preu per quarterada transformada seria de 35.000 pessetes, que el beneficiari hauria de pagar.

Va desafiar la Unió de Pagesos a procurar-li interlocutors vàlids amb els quals poder negociar.

No vàrem poder aclarir el metre cúbic d'aigua de regar a quant sortiria per al pagès.

De part nostra, exposàrem en defensa del foraviler que, si aquest és recelós, és perquè quasi sempre ha rebut garrotades de pertot, i que per això malia dels qui diuen que li volen bé, perquè fins aquí ell ha hagut d'esser l'ase dels cops de l'economia de l'Estat. I que si no hi ha interlocutors vàlids és perquè prou se'n preocupà l'antiga administració, que el pagès no s'organitzà, perquè si no no hauria servit per als seus fins.

Resumint, creim que dins tot aquest afer manca informació clara, abundant i accessible.

Xesc Trobat

Delegat de l'IRYDA senyor Vivanco

Les províncies

Amb la divisió provincial de l'Estat espanyol, el centralisme volgué esquarterar el país —els nostres Països Catalans— per conjuguar la unitat nacional amb centres de poder delegat a fi d'exercir fàcilment l'autoritat —caciquisme més aviat— sobre espais geogràfics ben determinats, convertint-se així en l'eina essencial per castellanyitzar-nos i desnacionalitzar-nos.

La província no és més que la traducció castellana del Departament francès i es va configurar dins la Constitució del 1918 sorgida de les Corts de Cadis.

Les províncies són organismes fets en sèrie, que degraden la integritat dels nostres països. Cada província depèn directament de Madrid, subjectada pel seu governador civil com a representant del poder central. Els seus límits són arbitraris i no se sostenen en cap fet natural —com és ara el cas de les comarques— i alhora contradueixen la morfologia del país.

Són parts d'una carcassa artificial que ha muntat l'Estat centralista com a instruments de supeditació al seu poder. Mitjans utilitzats per forçar una assimilació. Són organismes

freds, sense vincles, mancats de sentit amorós de pàtria, i solament cobren vida dins l'ofegadora paperassa burocràtica.

Pensem que en el Principat i al País Valencià, pobles d'una mateixa comarca es troben separats per les retxes artificioses de la divisió provincial.

Recordem que en temps de Carles III hi hagué una ment tan irracional que intentà dividir l'Estat en uns departaments geomètrics de noranta llegües en quadre, repartits, cada un d'ells, en nou districtes de deu llegües quadrades.

La província, però, ha esdevingut ineficaç i antipàtica. Les modernes exigències de l'administració pública reclamen el restabliment unitari dels Països Catalans.

Les províncies foren un instrument per esbocinar-nos el cos, però no ens pogueren trossejar l'ànima que roman única. Perquè tots els habitants dels Països Catalans ens sentim lligats en una comunitat d'anells i desigs i sempre hem rebutjat tota forma d'unió que no neixi de les entranyes del país.

Joanot Colom

GLOSES

La nostra identitat

Perdonau-me si voleu, jo no som lletraferit, però tenc el cor ferit d'escollar tanta de veu que va fent pertot arreu dins Mallorca un bon bullit.

Verí rabiosos destil·len les "cartes al Director". I jo sent gran amargor de veure que tant s'enfilen mallorquins que normés filen amb cervell de gorrió.

Però senyors i senyores, Poble meu tan estimat, qui és que es cervell t'ha rentat? Qui t'ha comprat amb penyes? Sempre has estat, sempre fores, Català d'identitat!

I és que creim moltes vegades, que es qui viu al Principat, sola ho és en veritat, i els altres ho són debades. Hem rebut tantes tronades, que tenim el cap girat!

Hem oblidat ja fa estona, tant els petits com els grans, qui són els nostres germans, l'arrel que ara feim feïllona. Català és tota persona dels Països Catalans.

No ho dic per donar-me glòria, no som sabut, som pagès, però de nín tenc antès, i no em falla la memòria, que és la Història, és la Història qui pesa i qui dona el pes.

Llorenç Mora

Quatre llibres d'interès actual:

Feixistes,
Rojos i
Capellans

QUISEM FORTEZA
pel ressorgiment
polític de
Mallorca

Són publicacions de l'EDITORIAL MOLL

Distribució: LLIBRES MALLORCA. Fortuny, 5. Palma

MALLORCA SOCIALISTA BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom _____
 Adreça _____
 Població _____
 Província _____ Tel. _____
 M'interessa una subscripció: ☐ Anual 300 ptes. ☐ Anual 500 ptes. *
 Forma de pagament: ☐ Rebut domiciliat a un Banc ☐ Suc. _____
 Banc _____ Compte n.º _____ Titular _____
☐ Enviar l'import Taló n.º _____
 Gir Postal _____
 Signatura _____

* Inclou números monogràfics

Per la vostra comoditat (i la nostra) domiciliem els pagaments al banc.

Estat tradicional i centralisme

En unes declaracions que valguen a MALLORCA SOCIALISTA responnent a una enquesta sobre el problema autonòmic a les nostres illes, va sortir una frase que em veig obligat a rectificar. Vaig dir que "trobat molt positiu que la Constitució no prohibeix la relació o federació de regions autònomes". L'enquesta havia estat reposta alguns mesos abans que oficialment es publicàs l'Avantprojecte de Constitució i les meves informacions provenien de converses privades amb senadors i diputats amics meus, els quals, sens dubte, haurien volgut fer llei les seves bones intencions.

A l'Avantprojecte esmentat l'article 137-1 diu que "En cap cas no se admite la federación de comunidades autónomas", és a dir, tot el contrari del que jo havia manifestat. Ens trobam davant una situació molt semblant a la de la Constitució republicana de l'any 1931, que també posava obstacles insalvables per a la federació de les regions autònomes. Així com jo veig el problema, totes aquestes barreres constitucionals no tenen altra finalitat que evitar un acostament entre els Països Catalans, úniques comunitats que a la curta o a la llarga poden plantejar problemes de federació entre ells. Nogensmenys, i respecte al 1931, s'ha avançat un poc, puix que a l'Avantprojecte es contempla la possibilitat d'una col·laboració entre les regions autònomes, tal com es desprèn d'una interpretació del paràgraf 2on de l'article 137: "Cualquier acuerdo de cooperación entre comunidades autónomas, necesitará la autorización de las Cortes generales por medio de una ley orgánica".

Cal dir que quan m'informaren que semblava que no seria prohibida la federació de regions autònomes, la meua reacció va ser una mescla d'escepticisme i d'optimisme. D'escepticisme per

raons d'ordre històric i d'ordre jurídic. La Constitució que s'ha d'aprovar no és o no serà un resultat d'un acord entre comunitats prèviament sobiranes que han decidit d'unir-se per crear un poder comú, establint-se un pacte entre elles pel qual cada comunitat cedeix part de la seva sobirania al poder central. No ens trobam davant una situació històrica en què la iniciativa constituent hagi sorgit d'entitats sobiranes. Ens trobam a la fi d'un procés que, en definitiva no fa sinó rectificar —o intenta millorar— la tradició centralista de l'Estat espanyol, el qual, com a entitat sobirana no ha estat discutit o posat en dubte. Es tracta de reformar l'estructura administrativa de l'Estat, car, a parer meu, les autonomies es convertiran en vulgars descentralitzacions dels serveis administratius centrals. El poder autonòmic prové de l'Estat, i d'una cessió de determinats poders administratius al territori autònom.

És a dir que no existeixen sobiranes, sinó una sola sobirania, la de la nació espanyola. El règim jurídic de la regió neix de l'organisme legislatiu central.

La lluita per una autèntica autonomia —l'autonomia política— començarà una vegada hagi estat aprovada la Constitució. Dins la legalitat democràtica, haurem d'aprofitar totes les possibilitats legals per aprofundir i practicar un concepte d'autonomia pel qual hem lluitat i continuarem lluitant. Seria mala cosa creure que amb l'actual plantejament constitucional en tenim prou. Massa il·lusions i treballs d'aquests darrers anys se n'anrien en orris. L'única manera de no caure en l'apatia i en el descoratjament és pensar que tenim la raó històrica i moral, i que si ara les mentalitats jacobines han cedit un poc, no massa, és perquè hem sabut lluitar. Les raons d'ahir són les mateixes per a avui i per a demà.

Gregori Mir

OTAN, NO GRÀCIES

Per: Juan José Cano de Alarcón

L'OTAN, o Tractat de l'Atlàntic Nord, és un tractat internacional de caràcter defensiu, pel qual els estats signataris es comprometen a ajudar-se mútuament en cas d'atac contra un territori d'Europa, Amèrica del Nord, Grècia, Turquia i les illes col·locades sota la jurisdicció d'una de les parts de la regió de l'Atlàntic Nord, al nord del Tropic de Càncer. Pel que es refereix als atacs contra forces, naus, o avions, estan coberts els atacs contra els elements que es trobin sobre territori d'una de les parts, igualment en qualsevol altra regió d'Europa en què les forces d'ocupació d'una de les parts fossin estacionades en la data d'entrada en vigor del Tractat, que es trobin en el Mediterrani o en la regió de l'Atlàntic Nord, al nord del Tropic de Càncer, o per damunt d'aquests.

El Tractat de l'Atlàntic Nord, fou subscrit a Washington el 4 d'abril de 1949, en plena guerra freda, quan Europa començava a reconstruir-se després de la II Guerra Mundial. Firmaren el Tractat Canadà i EE.UU., com a països no europeus i Bèlgica, Dinamarca, França, Irlanda, Itàlia, Luxemburg, Noruega, Holanda, Portugal, Regne Unit, Islàndia i en posterioritat Grècia i Turquia (protocol de Londres de 22 d'octubre de 1951) i la República Federal d'Alemanya pel Protocol de París de 23 d'octubre de 1954.

Des del punt de vista jurídic referent al Dret Internacional no es tracta d'una organització pròpiament dita, ja que conté dues ordres de disposicions, les que es refereixen a una garantia col·lectiva contra l'agressió i les que preveuen una cooperació en els diversos camps i, especialment, en matèria de defensa. El Sistema no té caràcters d'una organització i aquests s'esforcen, quasi sempre amb èxit, d'evitar els precedents que tendrien a demostrar el contrari; en el pla jurídic, això duu a uns ritus i a més fórmules molt sovint complicades, però sense importància decisiva. En el pla polític aquesta afirmació implica la voluntat persistent, malgrat la solidaritat de fet de mantenir la independència formal dels estats membres.

La base jurídica per aquest tractat es troba a l'article 51 de la carta de les Nacions Unides que parla de "el dret inmanent de legítima defensa, indivi-

dual o col·lectiva".

Si observem el tractat com a mitjà defensiu militar, per a la majoria dels països europeus el problema de l'Atlàntic Nord des del punt de vista defensiu esgota els seus problemes de seguretat, mentre que per als EE.UU. solament constitueix la seva part més important.

Convé que examinem l'estructura interna de l'OTAN: 1er El Consell de l'Atlàntic Nord, que ve a exercir funcions directives d'ordre polític i que les porten a efecte a nivell de ministres dels estats membres o fins i tot de Caps de Govern. 2o. El secretariat General, òrgan clau del funcionament dels serveis civils de l'organització, que té al seu servei uns 700 agents amb un estatut paregut als funcionaris internacionals. 3er. Organismes militars: A) Comitè militar; Grup permanent compost pels caps d'Estat Major angles, americà i francès. B) Tres Comandàncies Regionals a) Comando Europeu; b) Comando Atlàntic; c) Comando del Canal, i existeix un darrer grup estratègic de planificació Canadà - EE.UU.

Per obtenir la meitat de les forces armades que componen l'OTAN en qüestions de transmissions es varen posar en marxa el Col·legi de Defensa de l'OTAN, l'Oficina d'Estandardització militar i el Grup Consultiu AGARD per a la coordina-

ció d'esforços nacionals. Per altre costat no es produeix la integració del comandament, armaments, instrucció que queda sota el marc de cada nació.

Cada nació membre del tractat divideix les seves forces armades en a) tropes assignades a l'OTAN en temps de pau; b) tropes que estarien assignades a l'OTAN en temps de guerra i c) forces que queden fora del marc de l'OTAN en qualsevol circumstància.

Com a dada excepcional hem de senyalar que Canadà i EE.UU. han unificat pràcticament la seva defensa aèria.

En la concepció moderna de la guerra, s'ha passat de l'armament convencional que usava l'OTAN abans de 1957 a l'ús d'armes nuclears. Aquest canvi d'armament dugué moltes tensions i discussions internes i passat diversos assaigs d'establir instal·lacions fixes de llançament de coets s'ha establert una força nuclear en constant moviment —rampes mòbils— a bord de submarins. EE.UU. ha tractat sempre d'evitar que dins l'OTAN s'hi formés una autèntica força nuclear que a efectes pràctics seria europea, amb el propòsit —entre altres— de mantenir una Europa desunida.

Tensions d'aquest tipus són les que provocaren la retirada de França del comandament militar unificat de l'OTAN en 1966. La necessitat d'elaborar la defensa en termes globals duu a incloure en ella la propaganda i la subversió, el control de matèries primeres i l'estratègia de l'intercanvi, així com la investigació científica. Aquesta tasca duu a l'OTAN a intervenir políticament en assumptes interns dels països membres: per exemple, en 1974 amb el conflicte de Xipre en el que l'OTAN pressionà i obtingué un canvi de govern a Grècia per alliberar la tensió entre grecs i turcs, quan en 1975 evità que el poder

caigués definitivament a Portugal a mans dels militars esquerrans de la revolució del 25 d'abril.

L'OTAN té molt clar que la seva existència és la defensa de la política de blocs establida en el món per les dues potències màximes i per això tant en 1956 com en 1968, aniversari de les invasions d'Hongria i Txecoslovàquia, la seva no intervenció i el seu respecte a les decisions de l'altre bloc foren exquisites.

Un detall més a tenir en compte és el càrrec de Comandant Suprem Aliat per Europa ha recaigut sempre en un general norteamericà des d'Eisenhower, que fou el primer, fins l'actual Alexander Haig, el Comandament de l'Atlàntic ha estat ostentat sempre també per un almirall USA i el Comandament del Canal per un almirall anglès.

Com a conclusions convendria pensar un poc en què consisteix i quins fins reals es planteja aquesta impressió de màquina de guerra que és l'OTAN. En primer lloc fan inviable qualsevol moviment revolucionari en aquesta parcel·la del globus; en segon lloc es demostra que lluny estam a l'Estat Espanyol amb els nostres vergonyants acords de segona mà amb EE.UU. de poder tenir una política pròpia, no tan sols de neutralitat sinó de poder tenir una força militar dissuasòria que ens fes respectar per altres potències del nostre calibre sense necessitat d'haver d'acceptar els riscos d'un ingrés a l'OTAN, i en tercer i darrer lloc que els EE.UU. no solament són els guardians del nostre bloc occidental sinó els seus propietaris i tot acord amb la URSS propietària de l'altre bloc amb la seva pròpia organització, el Pacte de Varsòvia, que un altre dia estudiarem.

Esper que aquestes breus notes serveixin per a llençar un debat sobre un tema tant candent i preocupant per tots els habitants d'aquesta zona del Mediterrani.

COL·LECCIÓ DE POESIA GUARET

n.1 Ofici de sords de Damià Huguet

n.2 Mapa del disig de Damià Pons

n.3 Era plena de canoes de Josep Albertí

en venda a totes les llibreries

LLIBRES I PAPERS
PLAÇA SANTA EULÀLIA, 6
TEL. 217330
PALMA DE MALLORCA

Recentment, dues cartes a la premsa, escrites per nord-americans, demanaven com a club per als MARINES un edifici "abandonat": Sa Llonja. ¿Vos imaginau com seria l'obra d'en Serran, transformada en cau de "boys"? Nosaltres sí: per un estil d'això...